

ALPINISTIČNA ODPRAVA V NARODNI PARK ANDRINGIRTRA NA MADAGASKARJU – 1

SMER V DEVIŠKI STENI RDEČEGA OTOKA

ERIK ŠVAB

Vozim po mestu. Množica ljudi se sprehaja ob morju. Nič posebnega za Trst, a vendar se mi zdi čudno: vsi so oblečeni in obuti, vsi imajo čiste srajce in hlače, krila in obleke, vsi imajo na nogah čevlje ali telovadne copate. Res čudno, kajti navadil sem se že bil gledati ob cesti ljudi, ki so bolj zagoreli in precej manj oblečeni, obuti pa samo v redkih primerih.

Komaj včeraj smo se vrnili. Potovali smo vso noč, se potem vozili do mesta v zalivu in končno sem zvečer spal v svoji postelji. Toda danes zjutraj sem se spet zbudil zgodaj, tako kot sem se navadil zadnje tedne. Vse jutro sem pospravljaj plezalno opremo in drugo kramo, svoje misli pa bom uredil šele čez kakšen dan, ko bom spet zaživel svoj vsakdan.

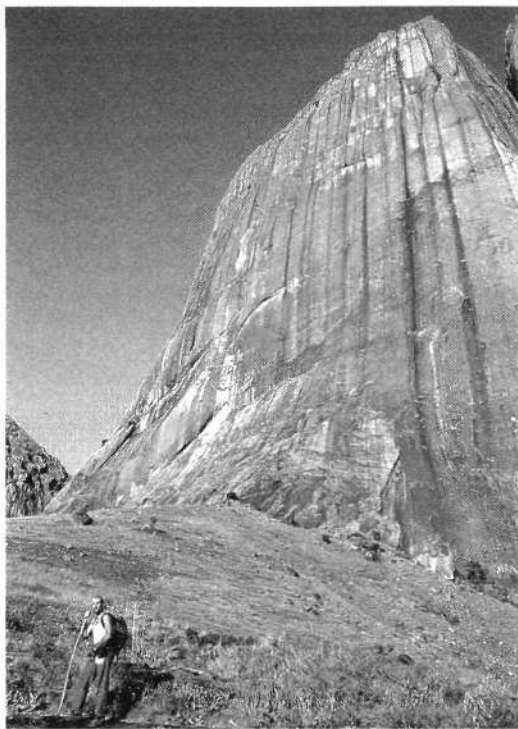
NOBENEGA DVOMA NI: GREMO NA MADAGASKAR

Tako kot večkrat v takih primerih se je ideja rodila čisto po naključju. V italijanski alpinistični reviji sva s prijateljem Marcom videla sliko veličastne granitne stene, v kateri so južnotirolski alpinisti preplezali zahtevno smer. Pozanimala sva se in kmalu stopila v stik s prijaznim, a redkobesednim Helmutom. Ko nama je v svoji polomljeni italijanščini bolj s pomočjo diapozitivov prikazal lepote in zanimivosti Madagaskarja, otoka, kjer se je čas ustavil in kjer je vsako potovanje prava dogodivščina in nepozabno doživetje, ni bilo več dvoma: na vsak način bomo skušali organizirati plezalno potovanje na drugi konec sveta.

Po neuspešnem iskanju soplezalcev v bližnji okolici sva končno za sodelovanje na odpravi pridobila **Rolanda Larcherja** iz Trenta, dobrega prijatelja in odličnega plezalca. Zdaj lahko rečem, da sva izbrala pravilno, ko sva se odločila, da gremo samo trije, in na koncu se je izkazalo, da sploh nismo pogrešali četrtega člana plezalske odprave. Ko smo se pred odhodom začeli ukvarjati z bolj konkretnimi problemi, pa je bilo takoj jasno, da je tako finančno kot organizacijsko breme za izvedbo take odprave zelo veliko. Na srečo smo našli še dva prijatelja, ki sta bila pripravljena z nami sodelovati pri izvedbi odprave ter deliti stroške. Iz Brescie sta se nam pridružila odlična plezalca **Ermanno Francinelli** in **Mario Cavagnini**, ki sta že bila z Larcherjem na drugi njegovi odpravi v znanih granitnih stenah v dolini Yosemite v ZDA in sta se namenila ponoviti katero od že obstoječih smeri.

LET NAD KILIJEM

Po skoraj enem letu priprav se je naša avantura začela 4. septembra 1998 na letališču v Veroni. Po pravilu imajo vse alpinistične odprave težave s težo prtljage in tako smo jih imeli tudi mi; družba Air Madagascar, s

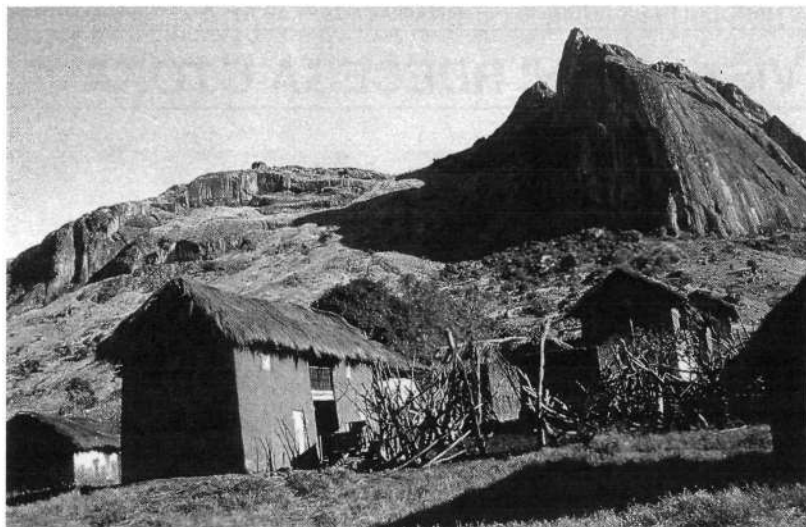

Taka je ta gora, na katero smo se namenili, imponantna, visoka, navpična in gladka, pa še daleč od vsega, kar je zanimivo za tamkajšnje domačine.

katero smo potovali (druge možnosti so samo še Air France, ki pa ima iste pogoje, in Aeroflot), nam je odobrila samo 28 kilogramov prtljage po osebi, mi pa smo imeli preko 200 kilogramov različne krame in seveda še ročno prtljago. Na srečo je Rolando policaj in se je dogovoril s svojimi kolegi na letališču, da so nam odobrili presežek prtljage. Tako smo brez večjih zapletov iz

Najprej je bila cesta, potem kolovoz in ko se je prvo spreminjalo v drugo, so se pokazale gore.

Rdeče stanovanjske hiše na Rdečem otoku, kot se imenuje Madagaskar.

Verone poleteli v Rim, od tam pa naravnost v Antananarivo, glavno mesto Madagaskarja.

Vso noč smo leteli nad Afriko; sonce nas je pozdravilo, ko smo imeli pod sabo najvišjo goro afriške celine, Kilimandžaro, na čigar vrhu se je v luči vzhajajočega sonca svetil sneg. Prav neverjeten je bil pogled na goro tik pri ekvatorju, ki jo prekriva večni led in daje usahlemu ognjeniku posebno podobo.

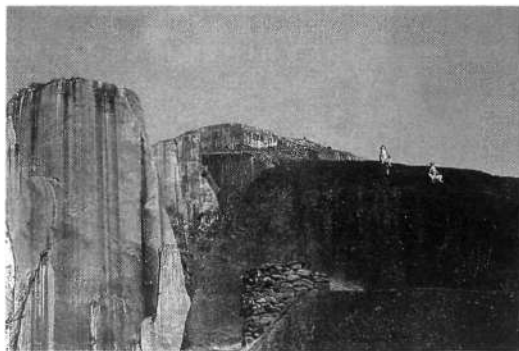
A kmalu je bila tudi Afrika za nami in čez Mozambiški preliv smo prišli nad Madagaskar, četrti največji otok na svetu, ki je približno tako velik kot Italija. Na njem živi približno 15 milijonov Malgašev, ki so od leta 1968 državljani samostojne države in ne več francoske kolonije. Kljub samostojnosti pa ostaja francoski vpliv zelo velik in razen tega, da je francoščina poleg malgaščine tudi uradni jezik, se vpliv italijanskih sosedov z druge strani Alp čuti prav povsod: od industrije, ki je skoraj vsa v njihovih rokah, do arhitekture bogatejših zgradb, organizacije podjetij in javnih služb ter do čisto navadnega kruha, ki ga seveda pečejo v klasični francoski obliki – baguette. – Za kruh naj, mimogrede, povem, da je najboljši v srednjem delu otoka; v različnih pekarnah

smo večkrat naleteli na lepo zapečene štruce, ki so prav prijetno hrustljale in so bile poleg banan naša običajna hrana; ko ni bilo časa, da bi pojedli kaj toplega, smo na hitro dali v usta kos kruha in nekaj odličnih malgaških banan, saj je to edina hrana, ki je tudi za občutljive želodce razvajenih Evropejcev popolnoma varna in jo najdeš skoraj povsod.

Po pristanku letala nas je s klasičnim napisom na kosu papirja pričakal naš malgaški vodič in bodoči prijatelj **Jean Calvin Miandrarivo**, turistični vodič, profesor angleščine na liceju v Antananarivu, šofer in naša vez s tamkajšnjim prebivalstvom. Že na prvi pogled simpatičen mož, enostavno oblečen, s slamnikom na glavi in kavbojskimi škornji, nam je povedal, da je star 45 let in da že od mladih nog potuje po svoji deželi: najprej je kot šofer, kasneje kot vodič za turiste, zadnjih nekaj let pa je on tisti, ki je redke plezalce popeljal v osrčje gorā na južnih planotah Madagaskarja.

PO RDEČEM OTOKU POD TSARANORO

Takoj ko smo stopili iz letališke zgradbe, smo doživeli prva presenečenja: tropska temperatura, ki smo jo pričakovali, je izginila in namesto tega nas je pozdravila prijetna hladna sapica, takoj zatem pa so nas začeli oblegati mladi fantje, ki so nam hoteli nositi prtljago od letališča do avta. Calvin nas je peljal do džipa, kjer naj bi nas po dogovorih po faksu čakal njegov bratranec **Jose**, ki bi nas moral spremljati. Pa smo izvedeli, da to sploh ni José, ampak **Victor Samuel Razafimandresy**, ki s Calvinom sploh ni bil v sorodstvu, ampak je bil šofer, ki nam ga je vsilil lastnik terenskega vozila. Resen možakar, sicer že malo v letih, je dajal vtis človeka, ki se redko odloči za smeh, a je vsaj pri vožnji zanesljiv. Počasi smo spoznali, da ima mož sicer samo 60 let, vendar ponoči slabo vidi in smo zato potovali večinoma podnevi. Kasneje, ko smo ga bolje spoznali, smo videli, da se včasih tudi nasmehe, posebno takrat, ko ga je kdo od nas zbodel z znanim francoskim galantnim po-

Gore, kot bi jih izklesal in zbrusil iz enega samega kosa

Foto: Erik Švab

vabilom: »Voulez vous coucher avec moi s'il vous plaît?« (Hočete danes zvečer spati z menoj?) Takrat smo vsi planili v smeh in med nami se je ustvarilo res prijetno vzdušje.

Začelo se torej je naše potovanje po Rdečem otoku, ki je svoje ime dobil zaradi barve zemlje: tako kot v Istri je zemlja povsod na Madagaskarju rdeča. Po zamenjavi denarja na črno (pri čemer nam je pomagal pravi »biznismen« z mercedesom in mobilom) smo se odločili, da čimprej zapustimo glavno mesto, ki ga vsi imenujejo kar Tana in je tipičen primer umazanega in bednega vlemesta v revnih državah tretjega sveta, ter se odpeljemo proti jugu, proti našemu cilju, obljubljeni čudežni gori Tsaranoro.

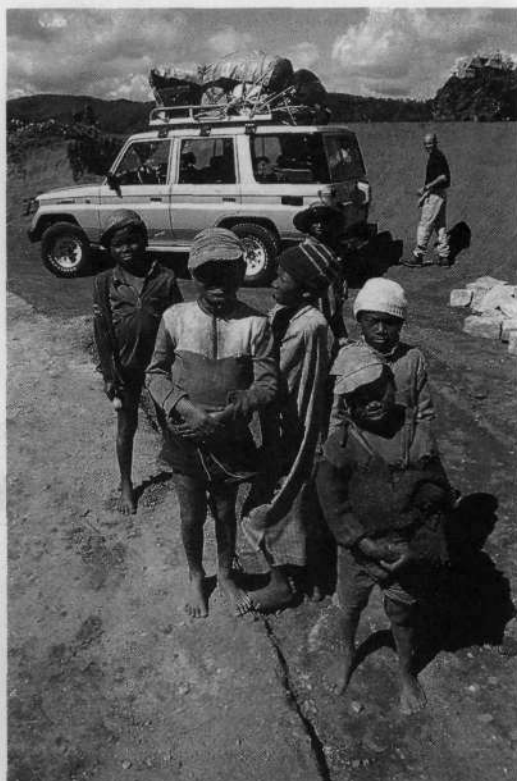
V jugovzhodnem delu otoka Madagaskara (kot se glasi njegovo originalno ime) so v osrčju goratega predela Andringitra visoke deviške granitne stene. Na planoti, ki so jo razglasili za narodni park, da bi vsaj delno obvarovali številne naravne znamenitosti, so hribi, ki segajo do nadmorske višine 2600 metrov in imajo močnejše stene, izmed katerih je največja vzhodna stena gore Tsaranoro, široka dva kilometra in visoka 800 metrov. Do vasi, ki leži pod stenami, je možen dostop samo s terenskim vozilom, saj tam ni cest ali drugih prometnih povezav. Edina možnost je hudo razrit kolo-voz, po katerem občasno vozijo domačini z vozovi, ki imajo velikanska kolesa in jih vleče tipično malgaško govedo z grbo – zebu.

TABOR NA ROBU VASICE TANAMBAO

Po nekajurni razburljivi vožnji po nemogočem terenu smo se odločili, da izstopimo, vso prtljago prenesemo s strehe džipa v notranjost in pot nadaljujemo peš. Izkazalo se je, da smo ukrepali pravilno, saj je ubogi Victor tako dosti lažje pripeljal na cilj, v vas Tanambao. V njej vlada »kralj«, ki smo ga morali prepričati, da nas je spustil na svoje ozemlje in nam dovolil tam ostati dovolj dolgo, da nam je uspelo priplezati na goro naših sanj.

Že sprejem v vasi je bil nekaj posebnega: vsi so si nas ogledovali kot čudežna bitja, mi pa seveda tudi nje, potem smo se vljudno na dolgo in široko predstavljali in pozdravljali ter jih na koncu zaprosili, če nam dovolijo postaviti tabor v senci mangovih dreves v bližini vasi. Seveda smo morali obljubiti, da bomo za motenje vaškega življenja primerno prispevali z odsluženimi oblačili, zdravili in seveda tudi zneskom malgaških frankov. Prihoda je bil najbolj vesel stari kralj, ki je vedel, da nori »vazah« (tujci) vselej nosijo s sabo vitamine, marmelado ali med in druge dobrote, ki tam veljajo več kot katerikoli denar.

Po treh dneh napornega in skrajno neugodnega potovanja čez planote osrednjega dela Madagaskarja smo tako končno postavili šotore v prijetni senci mangovih dreves in se posvetili plezanju. Naslednje tri tedne smo preživel v baznem taboru v družbi vaških otrok, ki so nas vsako jutro prišli gledat in so tam ostali ves dan; to je bila njihova zabava namesto televizije. Spremenili

Takšen je naraščaj na Madagaskarju, črn, siv in radoveden.

smo jim ritem življenja, svojo biološko uro pa smo morali prilagoditi zahtevam narave in ciljem, ki smo si jih zastavili.

Ob šestih zjutraj se naredi dan, ob šestih zvečer pade tema in temu se je treba pri vsakem opraviilu prilagoditi. Zato smo naslednje tedne vstajali ob štirih ali petih in hodili spat najkasneje ob osmih zvečer. Potem ko smo se zjutraj spravili iz spalne vreče in šotora, smo si skuhal čaj in pojedli zajtrk, oprtali nahrbtnike in se še v temi peš odpravili proti steni. Do vznožja je bila približno poldruga ura hoje in 500 metrov višinske razlike: po poti mimo speče vasi in riževih polj do doline, ki je vodila proti naši gori. Na sredi poti nas je obsijalo sonce in nas je potem spremljalo do sredine dneva, ko se je skrilo za vrhom Tsaranora in nam omogočilo, da izkori-

Avtor te reportaže in soavtor smeri na Tsaranoro Atsimo, 2000 metrov visoko goro na Madagaskarju, je o tej poti in o tem vzponu pripravil predavanje z barvnimi diapozitivi in video filmom. Kdor bi želel iz prve roke zvedeti o tem zanimivem plezanju na deviško goro, naj piše na naslov: Erik Švab, Ulica XXV. aprila 24, 34015 Milje-Muggia, Italija, ali P.P. 46, 6280 Ankarana, poklicati pa ga je mogoče tudi po telefonu 00 39 040 274449.

stimo prijetno senco za plezanje najtežjih raztežajev v smeri.

NAJLEPŠA MOŽNA LINIJA VZPONA

Za uresničitev svojih načrtov smo izbrali mesec september, ki je na južni polobli eden izmed najbolj hladnih v letu, saj je takrat zima, tako nekako kot pri nas februarja, v tistem obdobju pa je tudi vreme precej stabilno in dežuje povprečno komaj en dan na mesec. Tudi temperature so čisto znosne in včasih nas je zjutraj prav presenetil hladen zrak, saj so nam vsi, ki so bili kdaj na Madagaskarju, pravili, da vročina čez dan dosega tudi do 50 stopinj. Verjetno je k idealnemu vre-

menu prispevala tudi nadmorska višina; bili so namreč na planoti na višini približno 1000 metrov in skoraj vsak dan je tudi pihal veter.

Ko smo prvi dan pod steno preučevali možnosti za vzpon, smo se odločili, da poskusimo po najlepši možni liniji: naravnost proti samostojnemu vrhu hriba Tsaranoro, po sredini stene, kjer še ni bila speljana nobena plezalne smer. Visoka, vseskozi navpična in občasno previsna stena nam je obljubljala težavno in napeto plezarijo. Vedeli smo, da se bo treba pošteno potruditi, da pridemo na vrh, zato smo v plezanje vložili vso energijo in vse izkušnje, ki smo si jih nabrali v letih plezanja po svetu.

(Nadaljevanje prihodnjic)

NAVEZA KARO-GARIBOTTI JE V 18 URAH PREPLEZALA SMER, DOLGO PRED TEM ŠEST DNI

VRAČANJE K IZVIROM ALPINIZMA

MARJAN RAZTRESEN

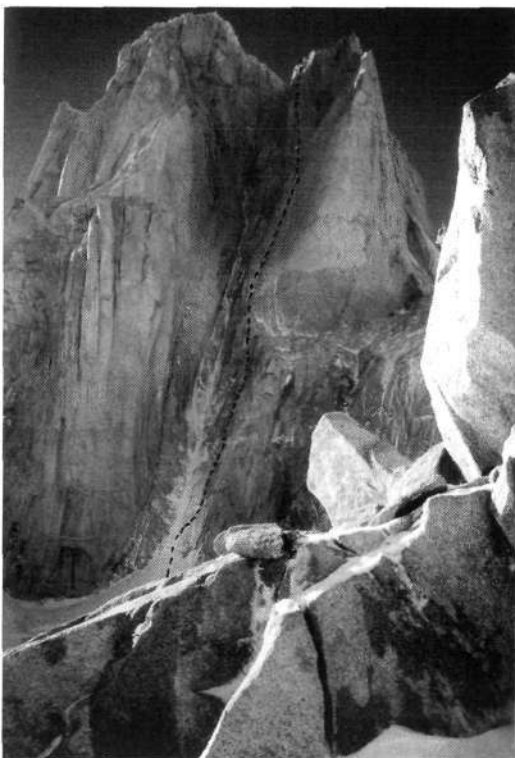
Na dolgo pot v Južno Ameriko je odšel 14. januarja letos, domov v Domžale se je vrnil natančno dva meseca pozneje, ta čas je preplezal eno samo, čeprav težavno smer Ensueño v zahodni steni 3410 metrov visokega Fitz Roya v Patagoniji in poleg tega opravil še vsaj eno

s tega področja koristno opravilo – in je s takšno svojo doslej zadnjo južnoameriško alpinistično bero nadvse zadovoljen: **Silvo Karo**, član Alpinističnega odseka Domžale. Mejo možnega v alpinizmu je spet pomaknil navzgor, s soplezalcem je smer v Fitz Royu na alpski način preplezal šestkrat, sedemkrat hitreje kot plezalci pred njim. To je bila hkrati prva ponovitev in prva prosta ponovitev te smeri.

SNEMANJE LEGENDARNEGA DINKA BERTONCLJA

Prva postaja sedanjega Karovega potovanja v Južno Ameriko so bile Bariloče, za slovenski alpinizem že kar znamenito mesto nedaleč od Katedralskega pogorja. Tam se je kmalu po koncu druge svetovne vojne naselila kar velika skupina Slovencev, velik del mladih fantov, ki so slovenske gorniške korenine presadili v Ande, tam ustanovili Slovensko planinsko društvo in v okoliških gorah preplezali marsikatero prvenstveno smer, tudi na nekatere deviške vrhove, ki so jim dali slovenska imena, kakršna imajo še zdaj. Zdaj se je redaktorica slovenskih televizijskih oddaj Gore in ljudje **Marjeta Keršič Svetel** odločila pripraviti oddajo o nekaterih od teh prvopristopnikov in o nekaterih od teh gora, predvsem še o Slovenskem zvoniku, o Campanile Esloveno, ki ga je prvi preplezal **Dinko Bertoncclj**, še zdaj kljub približno 70 letom tudi gorniško karseda aktivni Bariločan. Že po dogovoru v Ljubljani je Silvo Karo snemal plezanje Dinka Bertoncclja in mnogo mlajšega soplezalca **Ivana Arenška**, domačina iz Bariloč, ki pa že pet let živi v Sloveniji in je s slovensko TV ekipo odšel v svoj rojstni kraj kot prevajalec in odličen poznavalec razmer in tudi kot plezalec (skupaj z njim pa sta iz Ljubljane odpotovala poleg Keršičeve še snemalec **Bernard Perme** in tonski snemalec **Toni Žerovnik**).

Ko je Karo opravil to delo, je še kratek čas ostal v Bariločah, kjer je v bližnjih Katedralskih stolpih, visokih približno 2000 metrov, v odličnem granitu preplezal več

Fitz Roy, zahodna stena; s črtkami je označena smer Ensueño, plezalca sta sestopila po velikem ozebniku levo od svoje smeri.